

สารแนะนำเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายสำหรับผู้สูงวัย

ผลิตภัณฑ์วัตถุอันตราย เป็นผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์กำจัดแมลง ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด ผลิตภัณฑ์ฆ่าเชื้อโรค แต่ที่จะกล่าวถึงในคู่มือเล่มนี้เป็นผลิตภัณฑ์บางประเภทที่มีการใช้บ่อย และอาจก่อให้เกิดอันตรายหากใช้ผิดวิธีหรือขาดความระมัดระวังในการใช้

เนื่องจากผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายมีความหลากหลายในรูปแบบ ส่วนประกอบ และประเภทของการนำไปใช้ จึงมีข้อแนะนำเบื้องต้นในการใช้วัตถุอันตรายอย่างมีคุณภาพและมีความปลอดภัย ดังนี้

1. ให้เลือกใช้ผลิตภัณฑ์เท่าที่จำเป็น ไม่ใช้อย่างพร่ำเพรื่อ
2. อ่านคำแนะนำฉลากผลิตภัณฑ์หรือใบแทรกให้เข้าใจก่อนการใช้ บนฉลากจะมีคำแนะนำการใช้ การเก็บรักษา คำเตือน และการแก้พิษเบื้องต้น
3. เก็บผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายไว้ในที่มิดชิด ห่างจากเด็ก อาหาร สัตว์เลี้ยง เปลวไฟ และความชื้น
4. ภาชนะที่ใช้หมดแล้ว ห้ามทิ้งลงในแม่น้ำ คู คลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะ และห้ามเผาทำลาย ควรแยกทิ้งในที่ทิ้งขยะให้เรียบร้อย

1. ผลิตภัณฑ์ฉีดพ่นกำจัดยุงและแมลง ในบ้านเรือน

ผลิตภัณฑ์ฉีดพ่นกำจัดยุง และแมลงในบ้านเรือนมีทั้งแบบฉีดพ่นอัดก๊าซและแบบฉีดพ่นธรรมดา สารออกฤทธิ์ที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นสารเคมีป้องกันกำจัดแมลงในกลุ่มไพรีทรอยด์ ซึ่งอาจมีส่วนผสมของสารกลุ่มออร์กาโนฟอสเฟต และคาร์บาเมต

1.1 ความเป็นพิษและอาการเกิดพิษ

ท่านอาจได้รับพิษจากการใช้ผลิตภัณฑ์ประเภทนี้จากการสูดหายใจเอาละอองสารเข้าไป ขณะที่ทำการฉีดพ่นจากการดูดซึมผ่านผิวหนังในกรณีผลิตภัณฑ์มีการรั่วไหลหกเปรอะเปื้อนเสื้อผ้า หรือผิวหนัง หรือจากการกินเข้าไป เช่น การกินอาหาร หรือดื่มน้ำที่ปนเปื้อนสาร หรือใช้มือที่เปื้อนสารเคมีหยิบจับอาหาร

อาการเกิดพิษที่อาจพบเห็นได้ ที่ไม่รุนแรงในกรณีที่ได้รับสารในปริมาณเพียงเล็กน้อย คือ อาการคัน ผื่นแดงตามผิวหนัง จามหรือคัดจมูก อ่อนเพลีย มึนงง ใจสั่น มีเหงื่อ วิงเวียน และตาพร่า ถ้าอาการรุนแรงในกรณีที่ได้รับสารในปริมาณมาก เช่น กินเข้าไปตรงๆ จะมีอาการ ใจเต้นเร็ว

คลื่น ไล่ อาเจียน เหนื่อยหอบ กล้ามเนื้อตื้อ กระตุกที่ใบหน้า แขนขาสั่นและกระตุก ตามัว หายใจ
ขัด หายใจช้าลง และอาจทำให้หมดสติได้

1.2 คำแนะนำในการใช้ผลิตภัณฑ์อย่างปลอดภัย

กรณีฉีดพ่นแมลงบิน เช่น ยุง

1. ก่อนใช้ให้คนและสัตว์เลี้ยงออกจากห้องนั้นก่อน
2. ในกรณีฉีดพ่นแมลงบินในห้อง เช่น ยุง ให้ปิดประตูหน้าต่างให้เรียบร้อย
3. ในการฉีดพ่นให้ใช้ผ้าปิดปากปิดจมูก เขย่ากระป๋องเล็กน้อยแล้วฉีดขึ้นข้างบนห้องทั้ง
4 ด้าน
4. ใช้เวลาในการฉีดพ่นให้น้อยที่สุด ประมาณ 15 วินาที เสร็จแล้วให้ออกจากห้องนั้น
ปิดประตูประมาณ 15 – 20 นาที แล้วจึงเปิดระบายอากาศ
5. ในกรณีที่ฉีดนอกห้อง หรือที่โล่ง ให้ฉีดขณะที่ลมสงบเท่านั้น

กรณีฉีดกำจัดแมลงกลาง เช่น มด แมลงสาบ

1. ให้ฉีดตามซอกมุม ใต้ตู้ หรือทางที่แมลงเดินผ่านเท่านั้น

คำแนะนำเพิ่มเติม

1. อย่าฉีดพ่นผลิตภัณฑ์ในที่ที่มีอาหาร น้ำ หรือ เครื่องดื่มวางอยู่ เพราะจะทำให้
ปนเปื้อนได้
2. ภายหลังจากที่ฉีดพ่นเสร็จแล้วให้ล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำสบู่ทุกครั้ง
3. อย่าฉีดพ่นในห้องที่มีเด็กอ่อน หรือผู้ป่วย
4. เก็บผลิตภัณฑ์ให้มิดชิด ให้พ้นมือเด็ก สัตว์เลี้ยง และแยกเก็บจากอาหาร ยา เครื่อง
สำอาง
5. ภาชนะที่ใช้หมดแล้ว ให้แยกทิ้งในที่ทิ้งขยะ ห้ามเผาไฟ เพราะจะทำให้ระเบิดได้

1.3 การแก้พิษเบื้องต้น

1. หากสารเคมีรั่ว หก ถูกผิวหนังให้ล้างออกหรืออาบน้ำชำระร่างกายให้สะอาด ถ้าเป็น
เสื้อผ้าให้รีบถอดออกแล้วเปลี่ยนใหม่ทันที
2. หากเข้าตา ให้รีบล้างด้วยน้ำจำนวนมากๆจนอาการระคายเคืองทุเลา ถ้าไม่ทุเลาให้ไป
พบแพทย์
3. หากสูดดมจนมีอาการเวียนคลื่น ไล่ ให้ออกจากบริเวณนั้น และให้ไปอยู่ในบริเวณที่
อากาศระบายเพียงพอ
4. ในกรณีที่กินเข้าไป ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ ห้ามทำให้อาเจียน และให้รีบนำผู้ป่วยส่งแพทย์
ทันทีพร้อมภาชนะบรรจุ หรือฉลากรายละเอียดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์

อย่างไรก็ตาม ควรอ่านฉลากและเอกสารกำกับผลิตภัณฑ์เพิ่มเติม ซึ่งอาจมีวิธีการแก้พิษที่แตกต่างออกไปในบางผลิตภัณฑ์

2. ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดห้องน้ำ

ผลิตภัณฑ์ประเภทนี้มักประกอบด้วยสารลดแรงตึงผิว หรือสารประเภทกรด หรือสารประเภทด่าง หรือเป็นส่วนผสมระหว่างสารเหล่านี้ บางผลิตภัณฑ์อาจเป็นกรดแก่ บางผลิตภัณฑ์เป็นด่างแก่ ซึ่งมีฤทธิ์ในการกัดกร่อนสูง

2.1 ความเป็นพิษและอาการเกิดพิษ

อาการพิษมักเกิดจากสารเคมีประเภทกรดและด่าง เนื่องจากมีฤทธิ์กัดกร่อน ทำให้เกิดอาการปวดแสบปวดร้อน ระคายเคือง โคม่าบริเวณที่สัมผัส แต่ถ้ารับประทานเข้าไปจะทำให้ปวดร้อนภายในปาก คอ ท้อง และทางเดินอาหารอักเสบ มีอาการอาเจียน อาจถ่ายเป็นเลือด บางรายหลอดเสียงอาจถูกทำลายทำให้เสียงแหบแห้ง หากสูดดมไอควันของสารจะทำให้สำลักไอ ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย แน่นหน้าอก และระคายเคืองจมูก ทางที่อาจได้รับสัมผัสสารจากการใช้ปกติทั่วไป คือ ทางผิวหนัง

2.2 คำแนะนำในการใช้ผลิตภัณฑ์อย่างปลอดภัย

1. อ่านคำแนะนำในการใช้บนฉลากผลิตภัณฑ์ให้ละเอียด เนื่องจากผลิตภัณฑ์ประเภทนี้มีหลากหลายรูปแบบ บางชนิดเป็นชนิดเข้มข้นต้องทำการเจือจางก่อน
2. ขณะใช้ควรสวมถุงมือยาง รองเท้ายาง
3. ภายหลังจากใช้ควรล้างมืออย่าง รองเท้ายาง และมือด้วยน้ำและสบู่ทุกครั้ง
4. เก็บผลิตภัณฑ์ให้มิดชิด เก็บให้พ้นมือเด็ก สัตว์เลี้ยง และแยกเก็บจากอาหาร ยา เครื่องสำอาง

2.3 การแก้พิษเบื้องต้น

1. หากถูกผิวหนังให้ล้างออกด้วยน้ำจำนวนมากๆ ถ้าเป็นเนื้อผ้าให้รีบถอดออกแล้วอาบน้ำชำระร่างกายให้สะอาดด้วยสบู่
2. หากเข้าตา ให้รีบล้างด้วยน้ำจำนวนมากๆจนอาการระคายเคืองทุเลา ถ้าไม่ทุเลาให้ไปพบแพทย์
3. หากสูดดมไอควัน ให้ออกจากบริเวณนั้น และให้ไปอยู่ในบริเวณที่อากาศระบายเพียงพอ

3. ในกรณีที่กินเข้าไป ห้ามทำให้อาเจียน ให้ดื่มน้ำหรือนมปริมาณมากๆ แล้วรีบนำผู้ป่วยส่งแพทย์ทันที พร้อมภาชนะบรรจุ หรือฉลากรายละเอียดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์

3. ผลิตภัณฑ์กาว

ผลิตภัณฑ์กาว หรือที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า “ กาวตราช้าง” ผลิตภัณฑ์ประเภทนี้ประกอบด้วยสารกลุ่ม Alkyl cyanoacrylate มีคุณสมบัติในการยึดติดแน่น และแห้งเร็ว ใช้ในการติดวัสดุต่างๆ เวลาใช้งานจึงต้องใช้ด้วยความรวดเร็ว และใช้ด้วยความระมัดระวัง

3.1 ความเป็นพิษและอาการเกิดพิษ

อันตรายที่เกิดขึ้นจากผลิตภัณฑ์ประเภทนี้ เกิดจากคุณสมบัติในการยึดติด และแห้งเร็วของผลิตภัณฑ์ กล่าวคือ ถ้าสัมผัสถูกที่ใดก็จะแห้งติดทันที ไม่ว่าจะเป็นวัสดุ หรือผิวหนัง เช่น ถ้าถูกนิ้วก็จะทำให้นิ้วติดกันได้ ถ้าเผลอเอาไปหยอดตาอาจทำให้เปลือกตาติดกันได้ อันตรายที่เกิดจึงเกิดจากการพยายามดึงหรือแยกส่วนที่ติดกันออกและทำให้เกิดบาดแผล

3.2 ข้อควรระวังในการใช้ผลิตภัณฑ์

1. ระวังอย่าให้เข้าตา ถูกผิวหนัง เพราะจะทำให้เกิดอาการระคายเคือง หรือยึดติดกันอย่างรวดเร็ว
2. หากถูกผิวหนัง อย่าพยายามดึงหรือแยกรอยที่ติดออก ให้ล้างด้วยน้ำจำนวนมากๆ หรือล้างออกด้วยน้ำยาล้างเล็บ
3. หากเข้าตา ให้รีบล้างด้วยน้ำอุ่นสะอาดแล้วรีบไปพบแพทย์ ในกรณีที่เปลือกตาติดกัน อย่าพยายามดึงหรือแยกเปลือกตาที่ติดกันออก ในทันที ถ้าหากมีเศษกาวที่แข็งตัวแล้ว พยายามอย่าขยี้ตา ให้ล้างตามปกติแล้วรีบไปพบแพทย์